

Buy Smart Zaļais iepirkums – viedais iepirkums

Vispārējs modulis

- Kas ir zaļais iepirkums?
- Enerģijas un izmaksu samazināšana
- Marķējumu izmantošana
- Produktu grupas
- Zaļā iepirkuma procedūra

Zaļais iepirkums

Zaļais iepirkums ir iepirkuma process, kura laikā tiek izvēlēti produkti ar iespējami mazāku ietekmi uz vidi, salīdzinot tos ar citiem produktiem ar to pašu funkciju, izmantojot dzīves cikla izmaksas.

Zaļā iepirkums priekšrocības

- ✓ Iespēja izvairīties no diskriminējošu un necaurspīdīgu iepirkumu veikšanas un korupcijas veicināšanas
- ✓ Efektīvāka budžeta līdzekļu izmantošana
- ✓ Videi draudzīgāka un vienlaicīgi ekonomiski izdevīgāka piedāvājuma izvēle
- ✓ Organizācijas vides reputācijas uzlabošana
- ✓ Iespēja izvēlēties produktu atbilstoši tā ilgtspējīgiem parametriem, tāda veidā pārliecinoties, ka produkts kalpos ilgāk
- ✓ Iespēja motivēt preču piegādātājus un pakalpojumu nodrošinātājus attīstīt savus piedāvājumus tā, lai tie kļūtu videi draudzīgāki, efektīvāki un izdevīgāki cenas ziņā.

Kāpēc?

- ✓ Kopējais preču, pakalpojumu un sabiedrisku darbu iepirkumu apjoms ES **publiskajā sektorā** tiek vērtēts kā 16% no IKP jeb 1500 miljardi eiro 2008. gadā. Šis lielums atšķirās dažādās dalībvalstīs un svārstās no 11% līdz 205 no valsts IKP [1]
- ✓ Publiskais sektors ir **pircējs ar lielāku pircējspēku** un tādējādi spēj nozīmīgi ietekmēt pakalpojumu un preču tirgus.
- ✓ ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģija (2006. gads) kā mērķi ES dalībvalstīm nosaka sasniegt esošo zaļā iepirkuma līmeni, kurā atrodas ES labākās vides aizsardzība darbojošās valstis.
- ✓ Komisijas ziņojumā no 2006. gada 16. jūlijā ir teikts, ka šis mērķis ir 50% no labāko dalībvalstu līmeņa, kas ir jāsasniedz sākot ar 2010. gadu.

[1] http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_en.htm

Projekts “Buy Smart”

- ✓ 8 dalībnieki no 7 valstīm:
Vācija, Zviedrija, Itālija, Austrija, Čehija, Slovēnija un Latvija
- ✓ Projekts saņem lielu atbalstu no EK un ir ļoti labi pazīstams starp par zaļo iepirkumu atbildīgajām iestādēm
- ✓ Projekta īstenošanas laiki: 2009. – 2011.

Uzdevumi:

- ✓ Standartizētu un vienkāršu zaļā iepirkuma procedūru izstrāde un izplatīšana
- ✓ Informētības un zināšanu paaugstināšana par vides un energomarķējumu izmantošanu iepirkuma procedūrās
- ✓ Labas prakses piemēru izplatīšana un **pilotprojektu** īstenošana

Projekts “Buy Smart”

Mērķa grupas:

- ✓ Publiskie un privātie pircēji
- ✓ Vides programmu īstenotāji (Vides ISO, vides programmas)
- ✓ Konsultanti

Marķējumu izmantošana

- ✓ Projekta ietvaros izstrādātie iepirkuma instrumenti ir balstīti uz izticamākiem un visplašāk zināmiem vides un enerģijas marķējumiem
- ✓ Marķējumu ņemšana vērā un atbilstības pieprasīšana no preču un pakalpojumu piegādātājiem nodrošina rūpīgāku produktu izvēli un ietekmi uz produktu ražotājiem.

Marķējumu izmantošana

Iepirkums likumdošana atļauj:

- ✓ Izmantot jebkura nacionālā vai brīvprātīgā marķējuma **kritērijus**
- ✓ Izvēlēties produktus, kas ir **dārgāki pirkuma brīdī**, bet kuru izmantošana ir **lētāka darba mūža gaitā**
- ✓ Izvēlēties produktus, kuru izmantošana ir dārgāka darba mūža gaitā, bet kuru ietekme uz vidi atbilst organizācijas uzstādītiem vides aizsardzības mērķiem

Marķējumu izmantošana

Iepirkuma likumdošana aizliedz:

- ✓ Tādu nejaušu kritēriju izmantošanu, kas nav pamatoti ar organizācijas-pircēja vides un citiem izsludinātiem kritērijiem
- ✓ Nacionālu marķējumu izmantošana starptautiski izsludinātu konkursu ietvaros
- ✓ Izmantot brīvprātīgi pielietojamus marķējumus visos izsludinātos konkursos

Produktu grupas

Grupas:

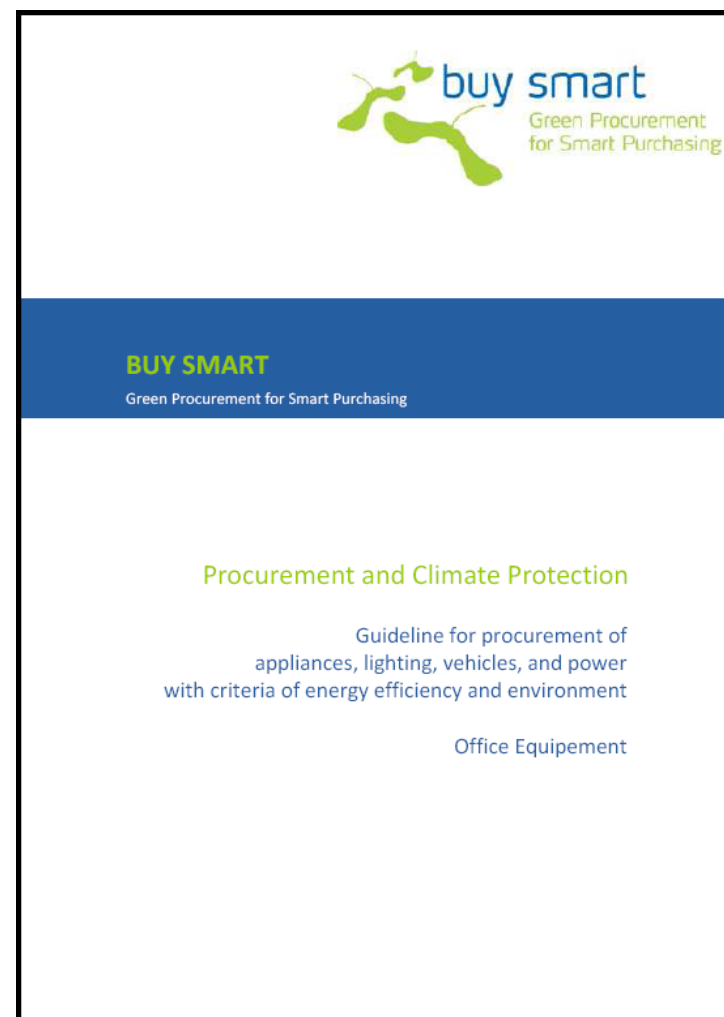
- ✓ Biroja iekārtas / IT
- ✓ Sadzīves tehnika
- ✓ Apgaismojums
- ✓ Zaļā elektroenerģija
- ✓ Transports
- ✓ Ēku konstrukciju būvelementi

Vadlīnijas

Vadlīnijas satur:

- ✓ Informāciju par produktu grupām un atsevišķiem produktiem
- ✓ Likumdošanas jautājumus, kas ir saistīti ar iepirkumiem un konkursu rīkošanu
- ✓ Informāciju par tehniskajām specifikācijām un tajās izmantotiem kritērijiem
- ✓ Informāciju par enerģijas un vides marķējumiem

Tehniskās specifikācijas (1)

- ✓ Vienkāršota vai vispusīga forma
- ✓ Ietver obligātās vai/un obligātās un mērķa kritērijus
- ✓ Piedāvājumi, kas neatbilst obligātajām prasībām tiek izslēgti no konkursa
- ✓ Piedāvājumi, kas atbilst mērķa prasībām, saņem papildus punktus
- ✓ Pircējs var mainīt kritērijus atbilstoši savam vajadzībām un vides un enerģijas prasībām

Performance Sheets for Lighting

Green Procurement for Smart Purchasing

2. Performance sheet Compact Fluorescent Lamps, Alternative B (comprehensive procedure)

Company: _____

1. Product Details	Must	Target
1.1. Title of product: _____		
1.2. Shape of lamp: _____		
1.3. Size and type of base: _____		
1.4. Colour temperature: _____ K		
1.5. Luminous flux: _____ lm		
1.6. UVA + UVB radiation $\leq 2,0$ mW/klm	☐	
1.7. UVC radiation $\leq 0,01$ mW/klm	☐	
1.8. Lamp compatibility		
☐ dimmable		
☐ compatible to photo sensors etc.		
2. Quality		
2.1. Colour Rendering Index (CRI)		
CRI > 80	☐	
2.2. Lamp warm-up & starting time:		
lamp warm up time to 60 % Φ is less than 40 sec.	☐	
stabilised light output > 80 % after 15 sec. switched on		☐ 10
starting time < 1,5 s	☐	
starting time < 0,1 s		☐ 10
2.3. Durability:		
≥ 6 000 hours	☐	
≥ 10 000 hours		☐
> 12 000 hours ("long life")		☐ 10
20 000 hours		☐ 15
2.4. Lamp survival factor at 6 000 hours		
$\geq 0,50$	☐	
$\geq 0,70$		☐ 10
2.5. Premature failure rate		
$\leq 2,0$ % at 400 h	☐	
2.6. Switch on/ off cycles		
\geq lamp lifetime expressed in hours	☐	
≥ 30 000 if lamp starting time > 0,3 s		☐ 10
1 000 000		☐ 15

- 8 -

Tehniskās specifikācijas(2)

Pircējs

- ✓ nosaka produkta izvēles kritērijus
- ✓ pieprasa datus par izvēlēto produktu no piegādātāja atbilstoši kritērijiem
- ✓ selects qualified offers according to conformity with “must” criteria

Piegādātājs

- ✓ aizpilda prasītas ailes
- ✓ Ar savu parakstu garantē datu pareizību un precizitāti

Aprēķinu instruments

Tas ir uz Excel bāzes uzveidotais instruments, kas ņem vērā

- ✓ Dzīves cikla izmaksas
- ✓ Datus par produktu, kas ir sniegti tehnisko specifikāciju lapās

un uz šo datu pamata aprēķina saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1													
2													
3													
4													
5		Offer 1	Offer 2	Offer 3	Offer 4	Offer 5	Offer 6						
6	Provider (name)	Company 1	Company 2	Company 3	Company 4	Company 5	Company 6						
7	Ballast type	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx						
8	Evaluation performance sheet												
9	Compliance with must criteria [yes=1, no=0]	1	n	1	n	0	n	0	n	0	n	0	n
10	Summarised points target criteria energy consumption	0	n	0	n	0	n	0	n	0	n	0	n
11	Summarised points target criteria environmental performance	0	n	0	n	0	n	0	n	0	n	0	n
12	Summarised points target criteria quality	0	n	0	n	0	n	0	n	0	n	0	n
13	Total number of points environmental performance	0,00	n	0,00	n	excluded	n	excluded	n	excluded	n	excluded	n
14	Total number of points other performances/features	0	n	0	n	0	n	0	n	0	n	0	n
15	Weighting share environmental performance	30	%	30	%	30	%	30	%	30	%	30	%
16	Weighting share other performances/features	0	%	0	%	0	%	0	%	0	%	0	%
17	Total number of points performance/features	0	%	0	%	excluded	%	excluded	%	excluded	%	excluded	%
18	LCC over an actual lifetime of 5 years, discount rate 5%	#DIV/0!	€	#DIV/0!	€	#DIV/0!	€	#DIV/0!	€	#DIV/0!	€	#DIV/0!	€
19	Weighting share for Life Cycle Costs	70	%	70	%	70	%	70	%	70	%	70	%
20	economic evaluation (performance/LCC)	#DIV/0!		#DIV/0!		-		-		-		-	
21	Range of best economic offers	#DIV/0!		#DIV/0!		excluded		excluded		excluded		excluded	
22	Note:												
23	This Datasheet is applicable for the identification of the best economic offer considering the life cycle costs calculated in the first sheet and the environmental performance identified in the performance sheets delivered in "Buy smart".												
24	Performance values for each of the offers can be inserted in the green-bordered fields. White fields without green borders are calculated automatically and should not												
25	Every evaluated offer has to comply with the must criteria of the performance sheet (yes =1). Every offer that does not comply is automatically excluded.												
26	In the column of "Offer 1" the standard value for the weighting share for environmental performance is given and is automatically overtaken to the respective fields of the other offers. These values should not be adapted individually.												
27	We recommend a weighting share for environmental criteria of 30%. It is changeable but should not be higher than 45%. This is legally safe considering European jurisprudence.												
28	The share of performance/features and environmental performance together should not be higher than 45%, so that the life cycle costs remain as the most important acceptance criteria.												
29	This Excel tool was developed within the project "Buy Smart - Green Procurement for Smart Purchasing", funded by the European Commission in the program "Intelligent Energy - Europe".												

Zaļā iepirkums procedūra soli pa solim

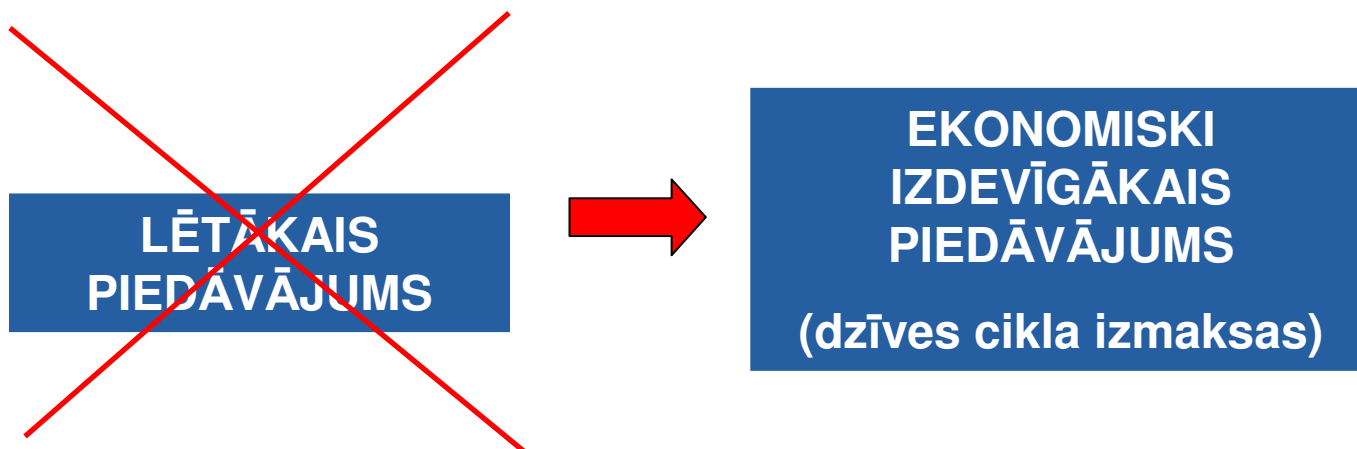
- ✓ **0. solis:** Izvēlieties produktus, kurus ir nepieciešams iepirkt. Apsveriet alternatīvas produktu iegādei .
- ✓ **1.solis:** Izvēlieties enerģijas/vides kritērijus, kuri labvēlīgi ietekmētu produkta izvēli. Sagatavotajās projekta Buy Smart tehniskās specifikācijas lapās minimālie un mērķa kritēriji jau ir izvēlēti, lai atvieglotu iepirkuma procedūru. Pārliecinieties, ka jūsu prasības pret produktu vai pakalpojumu atbilst likumdošanas vai citām uz jūsu uzņēmumu attiecināmām prasībām.
- ✓ **2.solis:** Izsūtiet tehniskās specifikācijas lapas piegādātājiem. Ja piedāvātais produkts neatbilst minimālajiem kritērijiem, tas tiek izslēgts no konkursa. Par atbilstību mērķa kritērijiem (piemēram, labāka produkta funkcionalitāte, mazāks enerģijas patēriņš, ilgāks dzīve ilgums, u.c.) tiek piešķirti papildus punkti.

Zaļā iepirkums procedūra soli pa solim

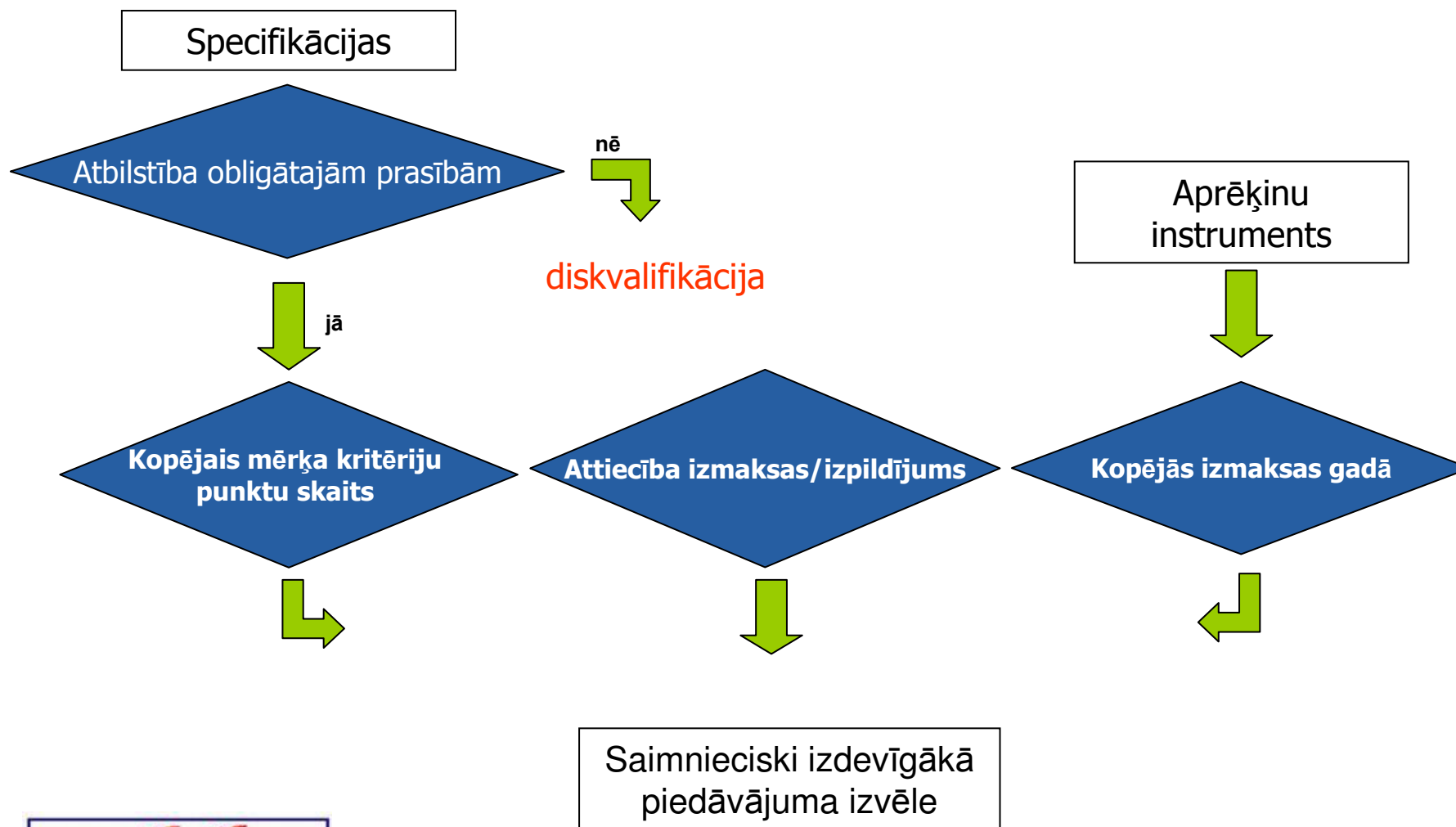

- ✓ **3.solis:** Aprēķiniet dzīves cikla izmaksas, izmantojot Buy Smart aprēķinu instrumentu.
- ✓ **4.solis:** Izvēlēties ekonomiski izdevīgākos piedāvājumus, balstoties uz dzīves cikla aprēķina rezultātiem un ņemot vērā atbilstību mērķa kritērijiem, izmantojot Buy Smart aprēķinu instrumentu.:
- ✓ **5.solis:** Izvēlieties vislabāko un izdevīgāko piedāvājumu!
- ✓ **6.solis (izvēles):** Informējiet Jūsu pircējus un klientus, ka esiet veikuši efektīvu un videi draudzīgu iepirkumu.

Zaļā iepirkums pieeja

Zaļā iepirkuma procedūras shēma

Problēmas

- ✓ Lētākā piedāvājuma, nevis saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma izvēle
 - ✓ Papildus izmaksu neievērošana (enerģijas patēriņš, papildus aprīkojums, apkopes izmaksas, nodokļi un nodevas)
 - ✓ Papildus aprīkojuma un nolietojamu materiālu iegādes nepieciešamība (toneri, eļļas,)
 - ✓ Papildus darba spēka

Ko mēs piedāvājam?

- ✓ Bezmaksas **apmācības dienu** rīkošana iestādes darbiniekiem
 - ✓ Visiem Jūsu pašvaldības darbiniekiem, ieskaitot vadību un tehnisko personālu, pievēršot īpašu uzmanību saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma svarīgumam
 - ✓ Reāli paveikto iepirkumu aprēķinājums
 - ✓ Plānoto iepirkumu plānošana un izvērtēšana
- ✓ Bezmaksas **konsultācijas** pa telefonu, e-pastu un klātienē
- ✓ Iepirkumu **pilotprojektu vadīšana** no A līdz Z

Izglītojies!

- ✓ Lejupielādē bezmaksas instrumentus no www.buy-smart.info!
- ✓ Pieprasi bezmaksas konsultāciju, apmācību vai piesakies kā pilotprojekta īstenotājs pie projekta partnera sava valstī!

Jūlija Bulgakova

SIA Ekodoma projektu vadītāja

julija@ekodoma.lv

Tel. 29 10 26 16 vai 67 32 32 12

www.ekodoma.lv